

forholdsviis øde Landstrækninger saa ubetinget skulde bidrage til disses Cultur og Dpfomst. I den Henseende kan man ikke godt anføre Amerika som Exempel thi, der er Forholdet meget forskjelligt; men, seer man hen til Lande, som i saa Henseende kunne afgive nærmere Erfaring, s. Gr. Edssland, saa er det en temmelig almindelig Kjendsgjerning, at, medens en Chaussee altid i Løbet af en forholdsviis kortere eller længere Tid tilveiebringer en Bebyggelse og Opdyrkning af de oprindelig ufrugtbare Strækninger, hvorigennem den gaaer, saa viser det sig derimod slet ikke, at være Tilfældet med Jernbaner. Man har saaledes Exempler paa, at Jernbaner i mange Aar gaae igennem øde Strækninger, uden at virke væsentligt til Dpfomsten for de mellem liggende Stationspunkter og Endepunkter, som søle nogen væsentlig Dphjælpsning deraf; de øde Landstrækninger, som Banen gaaer igennem, søle det langt mindre. Men i ethvert Tilfælde, lad det nu ogsaa være, at det vilde være til mere umiddelbar Fordeel for Bestyksten af Sjælland, og vilde hurtigere føre til det vestlige Jyllands Dpfomst, om Jernbanen gik vest paa, saa troer jeg dog, at det maa indrømmes, at det er sikkrere for Bestyksten at see denne Dpfomst imøde, naar der overhovedet bliver en Jernbane, end naar man ved absolut at ville have den lagt vesterpaa, udsætter sig for, at der slet ingen Jernbane bliver, og det kunde meget gjerne blive Tilfældet. For det Første maa jeg nemlig tillade mig at udtale den Formening, at, som Sagen stiller sig for Regjeringen, saa vilde den ikke kunne paatage sig denne Sags Gjennemførelse, naar den ved noget Ændringsforslag, der maatte komme ind i Loven, skulde være bunden til at lægge den vesterpaa, og selv om Regjeringen turde paatage sig det, og vilde lade det komme an paa, om man med denne Bemyndigelse kunde gjøre Noget, overladende til Fremtiden, ialtsald hvis man ikke kunde det nu, at faae det forandret, saa er det aldeles ikke sagt, at de vedkommende Entreprenører, hvis Ukjendtskab til Landet naturligtviis snart vilde gaae over til et meget nøie Kjendtskab dertil, naar der først er Tale om en detailleret Contract med Regjeringen

og at begynde paa denne Contracts Udførelse, ville indlade sig paa at lægge den paa den vestlige Kant; ja, jeg tør vistnok sige, at selv om end Regjeringen kunde tænkes at ville gaae over til den ærede Rigsdagsmands Standpunkt, at betragte det hele Jernbaneforetagende som Noget, der dog aldrig vil kunne rendere sig, saa at det vilde være bedst at lægge den paa et Sted, hvor det var bedst for Landets Dpfomst, og hvor det kunde gjøre størst Nytte, nemlig paa Bestyksten istedetfor paa Østkysten, saa kunne vi aldrig vente, at engelske Entreprenører ville acceptere dette Standpunkt. Jeg anseer det derfor for at være et stort Spørgsmaal, om man ikke, ved i denne Sag at ville gjøre for Meget for Beboerne af Bestyksten, risicerer, at de miste al Frugten deraf, og jeg tillader mig at troe, at, skjøndt denne Bane utvivlsomt kan være til stor Nytte for Østkysten, og medens jeg af en anden Grund, som jeg ret strax skal komme til, anseer det for aldeles nødvendigt, at man ved denne Jernbane naaer et Punkt paa den østlige Kyst af Sjælland, saa vil dog den meest blivende og kjendelige Nytte af den hele Jernbane, om ogsaa den bliver anlagt paa Østkysten, spores paa Bestyksten. Der er imidlertid en Grund, som jeg skal tillade mig at anføre, hvorfor jeg troer, at man i ethvert Tilfælde ikke kan undgaae at søge snarest muligt at faae Banen ved Østkysten, og det er en blandet commercial og politisk Grund. — Jeg hører ikke til dem, der frygte en Forbindelse med Hamborg; men jeg frygter derimod meget for, at Forbindelsen med Hamborg skal monopoliseres eller isoleres til Fordeel for denne By, naar man ikke sørger for, at Forbindelsen til samme Tid muliggjøres for Kjøbenhavn. Jeg anseer det derfor for at være af meget væsentlig Betydning, at denne Bane, som, naar den først naaer ind i Sjælland, maa erindres at være en Fortsættelse af et Jernbanesystem ligesaa Hamborgs Porte af, snarest muligt maa søge til en Havn paa Østkysten, navnlig til Aarhus, for at ikke Jyllands Forbindelse mere og mere udelukkende skal drages syd paa. Jeg troer, at det for Kjøbenhavn og for hele Monarchiet er af største Bigtighed, at man sørger for, at Banen ikke blot bliver en Længdebane, men tillige en